

Marek Rotkiewicz   Michał Culepa

Urlopy pracownicze i inne zwolnienia od pracy

**Komentarz praktyczny
z wzorami dokumentów**

(z suplementem elektronicznym)

ODDK Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa
Gdańsk 2023

Spis treści

Marek Rotkiewicz

Rozdział 1. Urlop wypoczynkowy	7
1. Prawo do urlopu wypoczynkowego	7
2. Wymiar urlopu	9
3. Wymiar urlopu przy niepełnym etacie	13
4. Pierwszy urlop wypoczynkowy	17
5. Udzielanie urlopów w godzinach	19
6. Plan urlopów i sytuacje, w których plany urlopów nie są tworzone	23
7. Urlop proporcjonalny	28
8. Urlop zaległy	35
9. Urlop na żądanie	37
10. Przesunięcie, przerwanie urlopu i odwołanie z urlopu	44

Marek Rotkiewicz

Rozdział 2. Urlop bezpłatny	53
---------------------------------------	----

Marek Rotkiewicz

Rozdział 3. Urlop opiekuńczy	69
--	----

Michał Culepa

Rozdział 4. Urlop macierzyński i na warunkach urlopu macierzyńskiego	77
1. Prawo do urlopu macierzyńskiego	77
2. Wymiar urlopu	78
3. Wcześniejsze wykorzystanie urlopu	79
4. Podział urlopu macierzyńskiego – rezygnacja pracownicy	80
5. Wykorzystanie urlopu macierzyńskiego w przypadku niepełnosprawności matki	81
6. Urlop macierzyński w przypadku choroby matki	83
7. Urlop macierzyński w przypadku choroby dziecka	85
8. Wykorzystanie urlopu macierzyńskiego w przypadku zgonu matki	86
9. Wykorzystanie urlopu macierzyńskiego w przypadku rezygnacji z wychowania dziecka	87
10. Wykorzystanie urlopu macierzyńskiego w przypadku porzucenia dziecka	87
11. Podjęcie pracy przez nieubezpieczoną matkę	89
12. Urlop macierzyński w przypadku zgonu dziecka	89
13. Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego	90

Michał Culepa

Rozdział 5. Urlop rodzicielski	93
1. Uprawnienia	93
2. Wymiar	94
3. Udzielanie	96
4. Łączenie urlopu rodzicielskiego z pracą. Wydłużenie wymiaru urlopu	101
5. Urlop rodzicielski z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie lub do adopcji	103

Marek Rotkiewicz

Rozdział 6. Urlop ojcowski	105
--------------------------------------	-----

Michał Culepa

Rozdział 7. Urlop wychowawczy	111
1. Charakterystyka	111
2. Uprawnienia i wymiar	112
3. Udzielanie urlopu	114
4. Praca zarobkowa w trakcie urlopu	116
5. Rezygnacja z urlopu	118
6. Zatrudnienie po zakończeniu urlopu	119

Marek Rotkiewicz

Rozdział 8. Urlop szkoleniowy i zwolnienie na udział w zajęciach przy podnoszeniu kwalifikacji zawodowych	121
--	-----

Marek Rotkiewicz

Rozdział 9. Zwolnienie na opiekę nad dzieckiem	135
--	-----

Marek Rotkiewicz

Rozdział 10. Zwolnienie w celu załatwienia sprawy osobistej	143
---	-----

Marek Rotkiewicz

Rozdział 11. Zwolnienia od pracy wynikające z rozporządzenia MPiPS w sprawie sposobu usprawiedliwiania nieobecności w pracy oraz udzielania zwolnień od pracy	151
---	-----

Marek Rotkiewicz

Rozdział 12. Zwolnienie z powodu działania siły wyższej	163
---	-----

Wzory dokumentów	169
----------------------------	-----

Rozdział 1

Urlop wypoczynkowy

1. Prawo do urlopu wypoczynkowego

Pracownicze prawo do wypoczynku nie wynika jedynie z przepisów Kodeksu pracy. Zapewnia je już art. 66 Konstytucji RP, w którym wskazuje się, że pracownik ma prawo do określonych w ustawie dni wolnych od pracy i corocznych płatnych urlopów.

Według art. 152 k.p. pracownikowi przysługuje prawo do corocznego, nieprzerwanego, płatnego urlopu wypoczynkowego. Jest to przerwa w świadczeniu pracy przeznaczona na regenerację sił psychofizycznych osoby zatrudnionej na podstawie stosunku pracy.

Jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 10.10.1980 r., I PRN 100/80 (LEX nr 14555) prawo do urlopu przysługuje pracownikowi, a więc osobie świadczącej pracę na podstawie stosunku pracy bez względu na podstawę prawną jej powstania. Oznacza to, że podstawową przesłanką roszczenia o urlop jest istnienie stosunku pracy.

Pojęcie pracownika obejmuje osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (art. 2 k.p.). Prawo do urlopu wypoczynkowego nie przysługuje zatem osobom wykonującym pracę na podstawie umów cywilnoprawnych (zlecenia, o dzieło itp.). Strony tych umów oczywiście mogą ustalić, że ich wykonawcy przysługiwać będzie płatna przerwa o charakterze wypoczynkowym w wykonywaniu umowy, ale przerwa taka nie przysługuje z mocy przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Aby wykonawca umowy miał do niej prawo, musi zostać wyraźnie ustanowiona w danej umowie.